

Zigfrīds Anna Meierovics

Publicēts: 25.06.2021.

05.02.1887. Durbē – 22.08.1925. netālu no Brizules

1911. g. beidza Rīgas Politehniskā institūta Tirdzniecības nodaļu.

No 1911. g. strādāja Rīgas Lauksaimniecības centrālbiedrības savstarpējā kredītbiedrībā. Pirmā pasaules kara laikā devās uz Maskavu, kur strādāja Tautas bankā. 1916. g. maijā kā Krievijas pilsētu savienības nodaļas darbinieks ieradās Rēzeknē. 1917. g. pavasarī atgriezās Rīgā. Bija Vidzemes Pagaidu zemes padomes Finanšu nodaļas vadītājs. Kopš 1917. g. aprīļa Latviešu zemnieku savienības (LZS) biedrs. 1917. g. septembrī piedalījās Krievijas mazo tautu kongresā Kijevā. Vācu karaspēkam ieņemot Rīgu, pārcēlās uz Maskavu. Piedalījās Latviešu pagaidu nacionālās padomes (LPNP) dibināšanas sesijā 1917. g. novembrī Valkā, kur viņu ievēlēja par Finanšu nodaļas vadītāju un LPNP pārstāvi ārzemēs. Piedalījās LPNP Ārlietu nodaļas sēdēs Petrogradā, kopā ar nodaļas pārstāvjiem veda sarunas ar ASV, Lielbritānijas, Francijas vēstniekiem un pilnvarotajiem pārstāvjiem Krievijā. Ar LPNP Ārlietu nodaļas pilnvarojumu panākt Latvijas neatkarības atzīšanu Z. A. Meierovics 1918. g. augustā ieradās Londonā. Viņu pieņēma Lielbritānijas ārlietu ministrs Arturs Dž. Balfūrs (*Balfour*). 11.11.1918. Lielbritānijas un Īrijas Apvienotās Karalistes valdība ar notu atzina LPNP kā *de facto* neatkarīgu institūciju un Z. A. Meierovicu – par neoficiālu Latvijas Pagaidu valdības pārstāvi Lielbritānijā. 17.11.1918. Rīgā latviešu politiskās organizācijas nodibināja Tautas Padomi, 18.11.1918. notika Latvijas Republika pasludināšanas akts, 19.11.1918. Tautas Padome apstiprināja Latvijas Pagaidu valdību ar Z. A. Meierovicu kā ārlietu ministru. Viņš bija Satversmes sapulces (1920–1922) un pirmās Saeimas (1922–1925) loceklis no LZS.

Ārlietu ministrs: 19.11.1918. – 26.01.1924.; 19.12.1924. – 22.08.1925.

Ārlietu resoru vadīja piecus gadus un 10 mēnešus; līdz 18.06.1921. Kārļa Ulmaņa (LZS) valdībā; no 19.06.1921. līdz 26.01.1924. vienlaicīgi pats būdams ministru prezidents; bet no 19.12.1924. – 22.08.1925. Hugo Celmiņa (LZS) valdībā.

Ministru kabinets 27.12.1918. iecēla Z. A. Meierovicu par otro pilnvaroto personu Latvijas delegācijā pie Parīzes miera konferences. Viņš ieradās Parīzē no Londonas 08.01.1919.; 21. maijā pārņēma no Tautas Padomes priekšsēdētāja Jāņa Čakstes delegācijas vadītāja funkcijas. Konferences Baltijas komisijai 10. jūnijā delegācija iesniedza Latvijas Memorandu ar

kartēm, skaidrojošiem tekstiem un tabulām. 3. jūlijā Z. A. Meierovics turpmāko delegācijas vadību nodeva Jānim Seskim un devās uz Latviju. Panākt Latvijas valsts *de iure* atzīšanu Miera konferencē neizdevās.

Z. A. Meierovics 23.07.1919. ieradās Rīgā. 30.08.1919. pabeidza izstrādāt pirmo Ārlietu ministrijas struktūru ar 5 departamentiem un 9 nodaļām. 1920. g. struktūru reorganizēja, izveidojot 2 departamentus un 14 nodaļas. 1920. g. pirmajā pusē ministrijā strādāja 144 ierēdņi, bet 1921.–1922. g. – 87 ierēdņi.

Latvijas valsts robežu starp Latviju un Krieviju noteica 11.08.1920. Miera līgums. Šķirējtiesneši lēma par Latvijas robežu ar Igauniju (22.03.–03.07.1920) un Lietuvu (28.09.1920. – 26.03.1921).

Z. A. Meierovics 04.11.1920. – 10.02.1921. bija komandējumā Rietumeiropā. Vispirms viņš Ženēvā centās panākt Latvijas uzņemšanu Tautu Savienībā, bet neveiksmīgi. Tad Z. A. Meierovics, visur pamatojot Latvijas valstiskuma prasību, ieradās Romā, Parīzē, Londonā un atkal atgriezās Parīzē. Sabiedroto lielvalstu Augstākā padome (Lielbritānija, Francija, Itālija, Beļģija, Japāna) 26.01.1921. pieņēma lēmumu atzīt Latvijas valsti *de iure*. 22.09.1921. Latviju uzņēma Tautu Savienībā.

Z. A. Meierovica laikā:

Latvija pievienojās 27 kolektīvajām konvencijām, no tām 8 bija noslēgtas 1875.–1912. g. (starptautiskie telegrāfa un radiotelegrāfa sakari, jūras kara principu ievērošana, sieviešu nodarbinātība un citi jautājumi). Kopš 22.09.1921. Latvijā bija spēkā Tautu Savienības Statūti. 05.10.1921. Latvija piekrita izdarīt grozījumus 12 Statūtu pantos; noslēdza 5 daudzpusējos līgumus; noslēdza 47 divpusējos līgumus ar 11 valstīm.

1920. g.: Miera līgumu ar Krieviju (Rīga, 11. augusts), Pagaidu līgumu par sakaru atjaunošanu ar Latviju un Vāciju (Berlīne, 15. jūlijs). Z. A. Meierovics Tallinā 01.11.1923. parakstīja Līgumu par Latvijas un Igaunijas aizsardzības savienību un Romā 30.05.1922. Konkordātu starp Svēto Krēslu un Latviju. Ar 7 valstīm noslēdza tirdzniecības līgumus, ar 3 valstīm konsulārās konvencijas.

Z. A. Meierovica ārpolitiskā vadlīnija bija Lielās Baltijas valstu (Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Somija) savienība. Kopš 1920. g. beigām Viļņas apgabala piederības un citu problēmu dēļ vajadzēja pārorientēties uz Igaunijas, Latvijas un Lietuvas savienību. Šajā nolūkā Z. A. Meierovics kā Latvijas delegāts 1919.–1923. g. 5 reizes piedalījās Baltijas valstu konferencēs un apsprendes Tallinā, 3 reizes Helsinkos (1920–1925) un vienu reizi – Varšavā (1922). Latvijā 04.08.–06.09.1920. notika Bulduru konference, kurā piedalījās 5 Baltijas valstu pārstāvji. Politiskās savienības līgumu pieņēma 30.08.1920., bet to neparakstīja Lietuva un neratificēja Polija un Somija.

Z. A. Meierovics bija Latvijas valdības pilnvarotais 1922. g. Saimnieciskajā un finanšu konferencē Dženovā un delegācijas priekšsēdētājs Tautu Savienības IV pilnsapulcē Ženēvā (29.08.–06.10.1923).

Ārvalstīs vispirms tika nodibināti Latvijas informācijas biroji: Stokholmā, Kopenhāgenā, Parīzē, Bāzelē un Bernē. Darbību 11 valstīs uzsāka diplomātiskās pārstāvniecības, kas pēc valsts atzīšanas *de iure* kļuva par pilntiesīgām sūtniecībām. 1925. g. augustā Latvija bija diplomātiski pārstāvēta 22 valstīs, sūtņu rezidences bija 13 valstīs. Ženēvā darbojās Pastāvīgā delegācija pie Tautu Savienības. Z. A. Meierovica laikā nodibināja 109 konsulārās pārstāvniecības, bet no tām nācās slēgt 19 pārstāvniecības. Uz Padomju Krievijas pieprasījumu 1920.–1923. g. slēdza 6 konsulārās pārstāvniecības. 1925. g. PSRS turpināja darboties ģenerālkonsulāts Ļeņingradā un konsulāts Vitebskā.

Saeima 23.07.1923. pieņēma likumu par Rīgas Hipotēku biedrības nama Nikolaja ielā 3 piespiedu atsavināšanu valsts vajadzībām un tā nodošanu Ārlietu ministrijai. Sūtniecībām nopirka namu Berlīnē, *Burggrafenstrasse 13* (1922) un divus nelielus koka namiņus Tallinā, *Suur Tatari 32* (1923), bet 1925. g. augustā noslēdza līgumu par ilgtermiņa nomas tiesībām (*lease hold*) uz namu Londonā, *Eaton Place 87*.

1921. g. augustā Bulduros notika sūtņu Stokholmā, Helsinkos un Londonā apspriede; 1923. g. jūnijā Rīgā – pirmā Latvijas sūtņu konference.

Z. A. Meierovics 29.06.–02.08.1925. bija komandējumā 9 Rietumvalstu galvaspilsētās, lai noslēgtu divpusējos līgumus ar Beļģiju, Itāliju un Japānu, vestu sarunas par valsts ārējo aizņēmumu un parādiem, kā arī panāktu Latvijai labvēlīgu lēmumu vācbaltiešu sūdzības lietā par agrārreformu.

Pēc atgriešanās 22.08.1925. gāja bojā autokatastrofā.

<https://www.mfa.gov.lv/lv/ministri-un-arlietu-dienesta-vaditaji-1918-1991/zigfrids-anna-meierovics>